

*Hoe de coninck Oriant dede hale den go[u]tsmit die
de vijf silveren ketenen ghebracht waren.*

[17]

Doen den kamp ghedaen was ende de verrader ghedoodt was, soo keerden de koninck ende de koninginne ten hove met haren zone, daer hun groote eere ghedaen wert, ende worden e[e]rlijck ingehaelt¹ vanden bisschop ende zijnen state.²

Des anderen daechs hielt men processie generael, Godt danckende. Doen hiel de koninck open hof met groote tornoyen ende veel genuchten.

Naer dese feeste wert ghehaelt Matabrunens goutsmit om de waerheydt te weeten van de silveren ketenen daer hy eenen nap af soude maken, ende de goutsmit bracht vijf silveren ketenen ende de[n] nap die hem over gheschooten was vande andere keten, ende gafse den koninck ende seyde: “U moeder bracht my ses silveren ketenen om te maken eenen nap. Maer als ick d’een keten smolt, wertse soo swaer van silver datse alleen [w]oech tweemaal soo veel als de ses ketenen, waerom ick den nap mette ander ketenen eerlijcken hebbe bewaert in mijn koffer, die ick nu brenge. Ende ist dat ick hierom teghen uwe weerdicheyt misdaen hebbe, dat wil ic geerne beteren.”

De koninc seyde: “Ghy spreekt wijslijc als een ghetrou man. Alle dinck is vergeven.”

De koninck ende koninginne namen de ketenen ende kustense, ende sy beclaechden seer hun ar[m] kinderens die [soo] in swanen verkeert waren.

Daer nae quam Marcus die Matabrunne zijn oogen uutstack. Ende als hem de koninck sach, vraechde hy hem waer hy aende blintheyt komen was.

“Aylacen,” seyde Marcus, “dat heeft my u moeder gedaen.”

“Waerom?,” seyde de koninc.

Hy seyde: “Doen u seven kinderen gheboren waren, ghaf sy my

---

1. ingehaelt: onthaald

2. state: gevolg

die om te dooden, ende dede u verstaen dat u edel koninginne hadde gebaert seven honden. Ende doen quam ic int bosch, daer ickse leyde op mijnen mantel om die te aensien, ende sy loegen³ op my dattet [m]y deerde. Al soude ick mijn lijf verloren hebben, ick en hadde hun niet kunnen misdoen! Ende noch wast my leet dat ick daer toe ghedwonghen was dat ickse daer laten moste. Ende doen sy wist dat sy noch leefde, ende dat ick haren valschen wille niet volbracht en hadt, soo stackse my selve de ooghen uut.”

Ende als hem Helias aldus had hooren spreecken, had hy ontfermen op hem ende badt ootmoedelijck tot Godt ende seyde:

*O, klaer licht des Hemels ghesichte,
die een fundament zijt van allen lichte,
als ghever des lichts, hier lichtende klaerlijck,
die den blinden⁴ op den weghe gaeft zij[n] ghesichte,
die zijn nootdruft badt by noodts ghewichte,
want “Blindt man, arm man!” seytmen eenpaerlijck
verleent⁵ desen armen blinden in lijden [z]waerlijc,
die oorsake is, Heere, [van]⁶ mijns behouwen
ende daerom is blint gemaect gewaerli[j]c.
Ic bid u ootmoedelijc, Heer, uut trouwen:
Gheeft hem zijn ghesichte, lost hem van rouwen!*

---

3. loegen op my: lachten mij toe

4. *Marcus* 10, 46-52

5. Vul aan: het licht / zijn gezichtsvermogen

6. **Cool 1631**: om — idem in alle overige jongere herdrukken.

*Ick en twijffel niet, Heere, ten is in U macht.
Dus toont aen hem U godtlijcke kracht
op dat Uwen lof worde vermeert [...],
want valschelijck is dese ggebracht
ter blintheyt, daer hy luttel op had gewacht.
Dus by gratien, Heere, verleent hem tsien,
dat bidt ick ootmoedich met ghebogen knien.
Laet den dau der genaden op hem douwen
ende doet de duysterheyte van hem vlien,
want de blindtheydt komt [b]y mijnen schouwen.⁷
Gheeft hem zijn ghesicht, lost hem van rouwen!*

*Deuchdelijck werck salmen deuchdelijc loonen.
Dus bidt ic U, koninc boven alle thronen,
wilt desen 't ghesich[te] weder gheven.
U goddelijcke kracht ende gratie wilt hier toonen
op dat hy mach zien om een verschoonen,
zo hy voormaels dede vry los van sneven,
wilt mijn bede aenbooren, o levende le[v]en!
Ick sal U voort dienen in elcker vouwen,
na de selve macht die my mach aencleven.
Dus bid ick U, Heere, sonder verkouwen:
Gheeft hem zijn ghesichte, lost hem van rouwen!*

*Prince des hemels ende der aerden mede,
ick bid U hertelijck, aenhoort mijn bede:
Laet desen blinden U gratie gewouwen,⁸
ontslaet hem van der blintheydt onlede,
die hy om mijnent wille heeft, sonder flouwen.
Op dat U glorie te meer werde ontvouwen:
Gheeft hem zijn ghesichte, lost hem van rouwen!*

Als Helias zijn gebet gedaen hadde, so teeckende⁹ hy Marcus ooghen met eenen cruyce, die terstont by der gratien Gods wel sach, waer af de coninc ende al tvolck hun verwonderde ende danckten Godt met Marcus.

---

7. [b]y mijnen schouwen: door mijn schuld

8. gewouwen: te beurt vallen

9. teeckende: maakte een kruisteken

Ende Matabrune, die [nu al] gevangen zat, gaf den knechten die haer bewaerden,¹⁰ soo veel te drincken dat sy in slape vielen, ende sy brac uut ende ginc op een kasteel, Mombrandt gheheeten, om haer te beschudden voor onghevalle dat sy sorchde¹¹ haer noch toe te komen om haer verraderije. Ende de knechten die Matabrune bewaert hadden, werden deerlijck¹² gepijnicht.

Daer na badt Helias zijn vader dat hy hem wilde geven de silveren ketenen van zijn broeders ende suster, dat de coninck dede. Doen swoer hy [den koninck] niet te rusten voor hy en hadde gevonden zijn broeders ende suster, die in swanen verkeert waren. Maer Godt wilde nu Zijn macht toonen, wandt int water dat om tslot liep, werden terstont ses swanen gesien van al 't volc.¹³

Ende alsse Helias sach, riep hy terstondt zijn vader ende moeder ende seyde: “Comt hier ende aensiet u ander kinderen, mijn broeders ende suster, die hun vertoonen komen byder gratien Godts in de riviere van uwen palleyse!”

Terstont quam de koninck met de koninginne vanden hove metten edelen om de swanen te aensien. Ende als sy nu saghen dat Helias tot hun quam, soo maectense wonderlijcke feeste int water. Ende Helias quam op den oever, ende sy quamen by hem vliegen, ende hy streecse over hun pluymen. Doen toonde Helias de swanen de silveren ketenen, ende doe stelden sy hun in ordinantie¹⁴ voor hem. Ende daer na dede hy den vijf swanen de ketenen aenden hals, ende terstont waren sy verkeert in haer menschelijcke forme, ende so by miraculen vertoonden daer .IIIJ. sonen ende een dochter. Ende de coninc ende coninginne liepen haer kinderen tegen om hun te kussen ende te omhelsen. Ende als de seste swaen sach dat sy al hadden haer menschelijcke forme ende hy niet om dat zijn keten gesmolten was, so bedreef hy groot jammer als oft hy alle zijn pluymen uyt ghetoghen soude hebben.

---

10. knechten die haer bewaerden: cipiers

11. sorchde: vreesde

12. deerlijck: zwaar

13. van al 't volc: door iedereen

14. in ordinantie: op volgorde (van geboorte?)

Als dit Helias sach, soo weende hy seer ende vertrooste de swaen, zijnen broeder, ende seyde: “Mijn lieve broeder, hebt [wat] patientie ende en wilt u niet verslaen!¹⁵ Ick wil God ootmoedelijck voor u bidden dat ick u noch sal sien een edel ridder.”

Ende de swaen neychde metten hoofde nederwaerts als hem danckende. Ende alle die dit sagen, hadden medelijden met hem. Maer Helias troostese ende seyde dat hy noch soude weder keeren in zijn menschelijcke forme, alsoo devotelijcken soude hy Godt voor hem bidden. Ende met dese woorden waren de coninck ende de coninginne wat vertroost. Ende sy namen de andere vijf kinderen ende brachtense seer eerlijcken ter kercken ende dedense doopen, ende de dochter wert geheeten Rosse,¹⁶ ende de zonen hebben noch namaels¹⁷ geweest vrome ridders ende ghemint van Gode. Ende doen werden sy gebracht vander kercken ter palleyse, daer groote gheneuchte ende vrolijcheyt was. Ende elck quam daer om te sien de groote miraculen.

---

15. en wilt u niet verslaen!: wanhoop niet!

16. Lees: Roose

17. namaels: later